

Waraka ya Yakobu

Mwanzo

Eyi waraka-yi ifunda namuna vyawajuzi kuinshi wenye kwamini. Ikwereza novyo kuhitamili, kwamini ka ukweli, na faida ya kutunza lulimi na namuna ya kutumira imani kuripereka kutenda nafsi ya Mwenyezimungu.

Eyi waraka-yi yandikiwa kiyasi ca mwanzo wa mwaka 40-50 bandi ya Almasihi. Andíke ndi nduye Insa, wakwitiwa Yakobu.

Salamu

¹ Omi Yakobu, ntumisi wa Mwenyezimungu na wa Mwenye Insa Almasihi. Nankukwandikirani piya wanu wa Mwenyezimungu ulumwengu nzima-wu. Salamu zenu!

Kwamini

² Wanduzangu, pamugwa kwa kuyererwa namuna mojawapo, tulani kuwa kinu-co furaha pakulu,

³ konda mukwijiwa kuwa kuyererwa kati ya kwamini kwenu kukupani nguvu ipate mukidiri kuhitamili.

⁴ Basi, asani kuhitamili kwenu kutimize anzima yake, ipate mulawirire kuwa wenye kwamini nfululu wakutimu, acukutowani kitendo cema.

⁵ Mmoja kati yenu, akisakula fahamu, anlebele Mwenyezimungu, awápa wanu piya kwa radi bila kusimbula. Alebela onse, ápewa.

⁶ Alebele ka kwamini, saana dana anta aba javi. Kamana ári na dana ndi kamba luwimbi ra mbahari, vyaritwariwa na mepo, rikefiwa kuno na kuno, gubu-gubu-gubu.

⁷ Munu-yo asiwaze kuwa akuja kupokerera kinu ka Mola,

⁸ konta iye kanawo myoyo miwiri, apita akipayapaya njira zake piya.

Mali akwisa

⁹ Sambu, mwenyé kwamini vyaári kurinyenyekeya, awe radi kwa kuwa Mwenyezimungu kankunsifu.

¹⁰ Mwenyé kwamini tajiri awe radi, kwa sababu Mwenyezimungu kankuntaya kurinyenyekeya. Kusema kweli, utajiri wake ndi kamba wema wa luwa ra nnyani vyarilainika.

¹¹ Juwa ripanda riwala, nnyani unyala, luwa rake rikugwa na wema wake ulainika. Sawa-sawa na tajiri. Nkati ya kucuruza kwake, kukuja kulainika.

Mwenyezimungu aashetwani, ila atipa vinu vyema

¹² Heri mwenye kuhitamili paayereriwa. Kamana, bandi yakolotiwa uwaminifu, iye akuja kupokerera lembu ra mainsha a milele, raawapere tamaa Mwenyezimungu wanu wampenda iye.

¹³ Munu paashetwaniwa, asambe: “Mwenyezimungu kankunishetwani.” Konta Mwenyezimungu aashetwaniwa ka ubaya uwa onse wala aashetwani munu.

¹⁴ Fala kila munu ashetwaniwa na wájibu mbaya kati yake. Ewo wájibu mbaya-wo unvuta undanganye.

¹⁵ Wájibu mbaya-wo ukimitiwa, upongola dambi. Na dambi-yo paikula, ikwitisira infwa.

¹⁶ Kwa javyo, wanduzangu wapendani wangu, musiteseke!

¹⁷ Piya vyema na vya kukamilika visuka ka Baba, ombire piya vimwarikiro víri mbinguni. Iye aabadilika wala aana kinviri cakuzungunukazungunuka anta aba.

¹⁸ Mwenyezimungu kanuwiya kutipa mainsha mapya julu ya habari zake za ukweli. Basi, kati ya vinu vyumbiwe piya, iye katitondola tiwe kamba visumo vyakwanza.

Kusikira na kutenda

¹⁹ Wanduzangu wapendani wangu, ijiwani javi: kila munu awe mpesi kusikira, asiwe mpesi kusowera, na asangupe kukimiwa,

²⁰ konta kukimiwa akuntenza munu kwakikishiwa na Mwenyezimungu.

²¹ Ndimana, lavyani piya vinu vya ucafu na ubaya pakulu mmyoyo mwenu. Kwa namuna ya kunyenyekeya, pokererani mbeyu ya habari ya Mwenyezimungu yakuvyarireni iye, konta eyi habari-yi iwa nawo uwezo wa kuvusha mainsha enu.

²² Musiwe wanu wakuritenvya, wakusikira habari ya Mwenyezimungu samufulata. Ila tendani vyaasema Mwenyezimungu.

²³ Munu wakusikiriza habari za Mwenyezimungu saifulata, ndi kamba munu wakuriwona nkirilolo.

²⁴ Kamana áwona vyauri uso wake, fala akasa kirilolo, kwa mpunde nowo ariwala uso wake vyauri.

²⁵ Fala mwenyé kutunza shariya kamili vyaimombola munu saariwala, saasikira tu basi fala afulata, munu-yo ajanliiwe nkati ya vitendo vyake.

²⁶ Munu akiriwona kuwa ashika dini fala aakidiri kutunza lulimi rake, iye aritenvya mwaneyewe, dini yake aifái kinu.

²⁷ Dini ngema na swafi mbere ya Mwenyez-imungu, Baba wetu, ndi javi: kuwasunga wana wa yatima pamoja na manankweli nkati ya tafauti zawo, na kuritanusa na vitendo vibaya vya mulumwengu.

2

Musiwapendeleye wanu

¹ Wanduzangu, kwa kuwa mwankumwamini Insa Almasihi, Mwenyé utukufu, musiwatafiti wanu kwa namuna ya kuwapendeleya.

² Kwa nfano, wakuja wayeni wawiri wak-wingira nnyumba mwenu mwa duwa. Mmoja kavala mete za oru na kavala kitajiri, mwengine masikini, kapapukiriwa.

³ Ire avarire kitajiri ire, umwe mumwambira javi: “Karibuni, ikalani-pa!” Ikisa mumwambira masikini ire: “Imira-po!” au “Ikala kumaulu-ko!”

⁴ Mukitenda javyo, mwankuwawanya wanu, sinovyoy? Mwankulawirira kuwa wenye kula-mula shariya na mawazo mabaya, sikweli?

⁵ Wanduzangu wapendani wangu, sikirizani sana-sana. Mwenyezimungu kawatondola masikini mulumwengu-mu walawirire kuwa matajiri nkati ya kwamini, sinovyo? Ewo wakuja kuriti ufalume wa Mwenyezimungu waawapere tamaa kuwapa wenye kumpenda, sikweli?

⁶ Novyo-sivyo, umwe muwakejeli masikini! Fala, mwaja? Matajiri nowo, siwari kukutabishani na kukuvutirani kuBaraza ya milandu?

⁷ Umwe mwitiwa na Mwenyezimungu julu ya zina rema ra Almasihi. Zina-ro wakufurira simatajiri nowo?

⁸ Basi sambu, vyema ikiwa mifulata kwelikwelini vyaisema shariya* ya ufalume wa Mwenyezimungu, vyayamba javi: “Mpende mwenziwo kamba vyauripenda uwe mwananyewe.”

⁹ Fala mukiwapendeleya wanu, mwankukola dambi. Taureti ikusutumuni kuwa umwe ndi wakosi.

¹⁰ Mwenyé kutimiza Taureti piya, fala akibonya shuruti mmoja, ikuwa kakosa shuruti piya za Taureti.

¹¹ Konta noyo ambire “Usizinge”, kaamba novyo “Usiulaye”. Ndimana, ukimulaya munu anta usizinge, kuwa nkosi wa Taureti piya.

¹² Basi, sowerani na tendani kamba wanu wakuja kulamuriwa na shariya ya kombola.

¹³ Kamana pakulamuriwa suku ya Kiyama, munu saantendera huruma mwenziwe, aaja kutenderiwa huruma. Fala huruma ikuja kushinda hukumu.

---

* **2:8** Ona Matwaya 19:19; waRoma 13:9.

Kwamini sakuna vitendo vyema akufāi kinu

¹⁴ Wanduzangu, munu kwamba akolota kwamini, fala olota kwa vitendo vyake, faidani? Kwamini kwake tu basi kunvusha?

¹⁵ Ikiwa nduyetu kawa diki na daima cintowa cakurya,

¹⁶ na ikiwa mmoja kati yenu akwamba: “Uka kwa salama! Uwe nawo cakuvala na cakurya” fala aampere kinu caasakula mmwiri mwake, faida ndi yepi?

¹⁷ Kwa namuna mmoja noyo, kwamini bila vitendo vyema, kwamini kawaka-ko akufāi kinu.

¹⁸ Munu mmojawapo akwamba: “Uwe ukolota kwamini, omi nikolota vitendo vyema.” Nolotere vyawamini bila kolota vitendo vyema. Nomi nukolotera kwamini kwangu julu ya vitendo vyema vyanitenda.

¹⁹ Uwe ukubali kuwa kawapo Nlungu mmoja basi? Vyema! Fala mashetwani novyo wakubali, na watetema.

²⁰ Uwe binadamu sauna mana! Usaka nukolotere kuwa kwamini bila vitendo vyema akufāi kinu, sinovyo?

²¹ Baba wetu Iburahima kakikishiwa kwa sababu ya vitendo vyake, sinovyo? Kakikishiwa paanlavire mwanawe Izaki kuwa kafara.

²² Mwankuwona-po kuwa kwamini kuja na kitendo cake cema. Julu ya kitendo-co, kwamini kwake kukamilika.

²³ Javyo ndi vyaatimiziwe Mandiko amba javi: “Iburahima kâmwamini Mwenyezimungu, ndimana kâwalangiwa kuwa mwenyé ukamilifu.” Na iye ketiwa novyo “rafiki wa Mwenyezimungu”.

²⁴ Muwona kuwa, julu ya vitendo vyake, munu mojawapo akwakikishiwa, siyo julu ya kwamini kwake tu basi.

²⁵ Kwa namuna moja, reba Rahabu kakikishiwa julu ya vitendo vyake, sinovyoy? Kawapokerera manasonde wa Iziraeli, na kawolotera njira nyengine watira.

²⁶ Basi, kamba mwiri sauna roho vyaufwa, na kwamini sakuna vitendo vyema kufwa.

3

Lazima kumiliki lulimi

¹ Wanduzangu, kati yenu umwe, siwengi waja kuwa wanlimu wa jamati, konta ofwe tiri kufunda-fwe tikuja kulamuriwa ka Mwenyezimungu kwa namuna ngumu.

² Ndi kweli kuwa piya-fwe tikosa pakulu pawenye. Kusema kweli, munu saakosa na lulimi, iye ndi munu kamilifu, akidiri kuritunza mwiri piya.

³ Sambu, titaya vyuma vitoto nkanywa mwa kavalu ipate atisikirize, timminike mwiri nzima.

⁴ Wazani novyo paketi: ingawa rikulu, risukumiwa na mepo nyingi, fala nawoda kasaka kukisa konse, azungunusa na shukani ritoto javi.

⁵ Na lulimi-ro ndi novyo kifingo ca mwiri kitoto javi, fala riridai vinu vikulu-vikulu.

Onani kamba moto ntoto javi vyawoca nundu ulu yawenye!

⁶ Na lulimi-ro riwa kamba moto*: rituriwa nkati ya vifingo vyetu kamba ulumwengu wa

---

* **3:6** Lulimi rilandanisiwa na moto konta ridangula, aapo munu akidiri kumiliki lulimi rake.

ubaya. Rikidiri kufuja mwiri wako piya. Rikoreza namuna zetu za mainsha, konta lulimi-ro rikoreziwa na moto wa motoni†.

⁷ Kamana wanu wakidiri kufuwa kila kabila ya manyama, wanyamangalo, nyuni, wadudu wakurikweta pansu pamoja na inswi,

⁸ fala aapo munu akidiri kutunza lulimi rake. Ndi ubaya saukidirika kutunza, wijala sumu ya kuulaya.

⁹ Julu ya lulimi retu, tintukuza Mwenye wetu, Baba, na novyo julu ya noro, tiwalani wanu wakumbiwa kwa nfano wa Mwenyezimungu‡.

¹⁰ Basi, kanywa moja noyo alawa masemo akujanliya na akulani. Wanduzangu, kinu-ci acikijuzi kuwa javyo!

¹¹ Nviriro mmoja aulawa maji mazizi na maji akududurya, sikweli?

¹² Wanduzangu, nnazi ukupa mapapaya? Mmangera ukupa kazu? Sawa-sawa novyo, nviriro wa maji akududurya aavirira maji mazizi.§

Fahamu za kweli

¹³ Kati yenu, mwenyé fahamu wakwereriwa ndi wepi? Iye olote vyaatenda meema, julu ya vitendo vya kulawa nroho yakunyenyekaya.

¹⁴ Fala múkiwa na wivu mukilwaziwa myoyo, au múkiwa na wájibu mbaya wakupata yeka,

---

† **3:6** Ibilisi. ‡ **3:9** Ona Mwanzo 1:27. Mwenyezimungu kawomba wanu wanlande iye mwaneyewe, ndimana namuna vyatiwatafiti wanu wengine ndi namuna vyatintafiti Mwenyezimungu mwaneyewe. § **3:12** Mana ake ndi kuwa usowezi mwema aulawa mmoyo wakunyata.

musiridāi kuwa muwa wenye fahamu, wala musilongope mbere ya ukweli.

¹⁵ Fahamu kamba eyo siyo ya Mwenyezimungu, ıla ya kibinadamu, aılawa ka Roho ya Mwenyezimungu ıla ya ushetwani.

¹⁶ Kamana mahala pauri wivu na wájibu wakupata ka yeka, uwapo umani na ubaya wa kila namuna.

¹⁷ Fala fahamu yakulawa ka Mwenyezimungu ndi yakwanza swafi. Na noyi fahamu-yi novyo ndi ırı na usalama, wororo, tayari kusikiriza mawoni a munu mwenziwe, ndi ijare huruma na vitendo vyema, aipendeleya, wala siyo ya unafiki.

¹⁸ Wanu wawasaídiya wenziwawo wekare salama munu na mwenziwe, wankuvyala mbeyu ya usalama, ndimana wavuna shariya.

4

Fikani karibu ya Mwenyezimungu

¹ Kubishana na umani kati yenu umwe vilawirira ndepi? Cisalamula siwájibu mbaya úri kumana mmyoyo mwenu?

² Cukwajibuni kinu samuna, ndimana mukulaya*. Muwa nawo wivu, fala amupata camusakula, ndimana mutenda umani na vita. Kweli-kwelini, amuna kwa kuwa amulebela.

³ Na mukilebela, amupewa, konta mulebela na niya mbaya. Musakula kupata vinu ipate mutimize wájibu wenu mbaya tu basi.

⁴ Umwe wazinzi! Amwijiwa kuwa mukiwa marafiki wa vinu vya mulumwengu-mu, mukuwa

---

* **4:2** Ona Matwaya 5:21,22.

maaduwi wa Mwenyezimungu? Basi, ikiwa niya yenu ndi ya urafiki wa vinu vya mulumwengu, mukuwa maaduwi wa Mwenyezimungu.

⁵ Au muwaza kuwa Mandiko asema bure paamba javi:

“Roho Takatifu ari mmyoyo mwetu atiririra wivu.†”

⁶ Novyo-sivyo, iye atipa rehema pakulu. Kamba vyaamba Mandiko:

“Wenye kuridāi Mwenyezimungu ashindana nawo, fala wenye kurinyenyekeya awapa rehema.”

⁷ Kwa javyo, tendani vyaasaka Mwenyezimungu. Nshindeni Ibilisi, na iye akutirani.

⁸ Ritengezeni muwe karibu ya Mwenyezimungu, na iye akuwa karibu namwe umwe wamadambi, asani kutenda ubaya‡. Umwe wanu wa malulimi mawiri, swafini myoyo yenu§.

⁹ Uzunikani, tubiyani na rirani. Kiseko cenu-co citaduke kiriro, radi yenu itaduke uzuni.

¹⁰ Basi, rinyenyekeyeni mbere ya Mwenye, na iye akuja kukutulani mahala paswifa.

Musiwalaumu wenzenu

¹¹ Wanduzangu, musiwalaumu wenzenu. Munu ansowérera caputu au anlaúmu nduye, asowerera caputu Taureti, kankulaumu noyo Taureti-yo. Ukilaumu Taureti, auri nfulati wa Taureti ìla kuwa mwenyé kulamula.

---

† 4:5 Namuna nyengine yakwereriwa haya-yi ndi javi: (i) Mwenyezimungu aririra wivu roho zetu mmyoyo mwetu. (ii) Roho zetu na mmyoyo mwetu uwapo wájibu mbaya. ‡ 4:8

Kigeregu: “nawani mmakono”. § 4:8 “Swafini myoyo yenu” mana ake mwase mawazo mabaya.

¹² Kawapo mmoja tu basi esuse Taureti, na ári na haki ya kulaumu. Iye ndi ári na uwezo waku-vusha na wakudangula. Basi, uwe kuwa nani wakunlaumu mwenziwo?

Usiritumaini mwaneyewe

¹³ Sikirizani, umwe mwâmba javi: “Rero au makeso, tikuka mahala kada, tikekare mwaka mmoja noko, tikicuruza tipate nzuruku mwingi.”

¹⁴ Cisaka kukukunani umwe makeso, mukwi-jiwa? Mainsha enu akuwa mwaja? Kamana muwa kamba nambwe, ikuwepo wakati aba, ikisa aiwepo.

¹⁵ Kwasa javyo, nanga mwangibiza javi: “Mwenyezimungu akitijanliya, tukuwa hai, titenda kinu-kada au kinu-kada.”

¹⁶ Fala umwe muridâi na murisukula. Evyo vitendo-vyo piya vibaya.

¹⁷ Basi, munu wakwijiwa cema caajuzi kutenda fala akitowa kutenda, ndi dambi kwake iye.

5

Vyakuwalaizira matajiri wakuwatabisha wanu wengine

¹ Sikirizani umwe matajiri, rirani na rishukuni kwa sababu ya tabu zakofya zija kukupatani.

² Mali enu avunda, na nguwo zenu zitafuniwa na mabarada.

³ Oru na parata yenu viwota ange. Ange-yo ikuja kuwa ushahidi wakukukaidini, ikuja kukapira mwiri wenu kamba moto vyawoca. Suku za mwinsho-zi, muriturira mali mengi awenye.

⁴ Fala sikirani! Sikirani kiriro ca wakazi wenu wakivunanga vyakurya vyenu, konta nshahara wawo auwere wa shariya! Kiriro ca wavuni cinfika Mwenyé Uwezo.

⁵ Umwe nkati ya mainsha enu mulumwengu-mu muvuza, mutimiza piya vyakukwajibuni. Múkiwa kamba makondoo vyawarya vyawasaka, wakinenepa, sawejiwa kuwa ndi suku ya kusinjiwa.

⁶ Muwahukumu na muwolaya wenye shariya sawabishane namwe.

Kuvumirira nkati ya tabu

⁷ Wanduzangu, vumirirani pamurindira kuja ka Mwenye. Nkumbukireni nrimi vyaarindira visumo vya faida pakulu mmasamba, avumirira mpaka kunya nvula ya kinja na nvula ya kusi.

⁸ Umwe novyo vumirirani, olosani myoyo yenu, konta kuja ka Mwenye kuwa karibu.

⁹ Wanduzangu, musidugudane ipate musihukumiwe. Kusema kweli, Mwenyé kulamula shariya kafika futi panryango.

¹⁰ Fulatani nfano wa minabii* wakisoweranga kwa zina ra Mwenye. Ewo wavumirira nkati ya tabu zawo.

¹¹ Onani, tiwawalanga kuwa wari heri ndi wenye kuhitamili. Umwe musikira kuvumirira ka Ayuba na mwereriwa anzima ya Mwenye upande wake iye, kuwa iye ndi mwenyé huruma na utungu.

¹² Visitoshe, wanduzangu, musilapire bingu wala ardhi wala kinu cisaka kuwa conse.

---

* **5:10** Kwa nfano, Yusufu, Yeremiya, Daudi.

Ikiwa kweli, mwambe “aye”, na ikiwa siyo kweli, mwambe “siyo kweli”. Musilapire ipate musihukumiwe.

Uwezo wa kulebela duwa ka kwamini

¹³ Kati yenu, kawapo munu ári kutabika? Akiwapo, alebele duwa. Kawapo munu ári radi? Akiwapo, embe nyimbo za zaburi.

¹⁴ Kati yenu, kawapo nlwere? Akiwapo, awete wakulungwa wa jamati, wanlebelele duwa kuno wakimpaka mafuta, kwa zina ra Mwenye.

¹⁵ Kulebela duwa ka kwamini kumponesa nlwere-yo, Mwenye anlamusa. Na nlwere-yo, akikola dambi mmojawapo, aswamiiwa.

¹⁶ Ndimana, erezanani dambi zenu na lebelelanani duwa ipate muponesiwe. Duwa ya mwenyé shariya iwa nawo nguvu pakulu, kweli-kwelini ifäi.

¹⁷ Kwa nfano, Aliyasi ákiwa mwanadamu kamba nofwe, fala paalebele duwa isinye nvula, ainyere tena mulumwengu-mu kwa muda wa myaka mitatu na myezi sita.

¹⁸ Ikisa, kalebela duwa tena, nvula yanza kunya, na ardhi iruwerya visumo vyake.

Kuwasaidiya wanduzetu kuludira njira ya ukweli

¹⁹ Wanduzangu, ikiwa mmoja wenu kasa njira ya ukweli, akiwapo munu wakunludisira tena upya,

²⁰ kumbukirani javi: munu ansaidiya mmadambi kumwasisa njira yake yakukosa, akuja kuvusha mainsha a mmadambi-yo nkifo, na noyo aswamiiwa madambi mengi.

Habari Ngema New Testament in Mwani

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mwani

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mwani

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b59c64ed-0fe2-582b-99e7-8752eb16e763